

25 שנות התנחלות (מבט שני 23.5.1995). מיכאל קרפין קרא לדיון שעסק במניעי ההתנחלות ביהודה ובשומרון - התנחלות ולא התיישבות, כדברי ירמיהו יובל, היות ומגמותיה לא היו כלכליות. קרפין עשה מאמצים להראות את מקורות ההתנחלות דווקא בשמאל הקשת הפוליטית בישראל, בקבוץ המאוחד ונציגיו הבולטים בשטח זה, יגאל אלון ואחד מבני טבנקין. אלא שמעריצי רעיון ההתנחלות הפכו מהר ל'תחיה' ומעריצי ליכוד ומעל לכל - ההנחלות החילונית הפכה לשולית ויוצאת מן הכלל, כדי לאשר את הכלל הפונדמנטליסטי דתי.

רק במאולץ אפשר לתאר את ההתנחלות כתהליך היסטורי, בדומה להתיישבות החלוצית, בשבעים השנים הקודמות. לא יישבו כאן אנשים כדי שיתפרנסו מחבל הארץ המיושב. על אמצעי ייצור איש לא חשב פה. לעומת זאת, על חדרי שינה 'חמש דקות מכפר סבא' ועל וילה בשלושים אלף דולר - כן. קרפין לא התייחס לשאלה, למה אחרי חמש עשרה שנות שלטון ליכוד ותקציבים נדיבים ביותר, רק מאה ושלושים אלף מתנחלים מצאו את דרכם לשטחים. לעתים נדירות מעזים לתת את התשובה: ההתנחלות הפכה לפריבילגיה בלעדית של החוגים הדתיים - תחילה המיסטיקאים הקנאים מתורת גוש אמונים ומאוחר יותר גילו גם החרדים את ההזדמנויות. אחר כך המועדון היה סגור ואני מניח שדחה מתיישבים בפוטנציה מלהתערב בחברה מוזרה זו של חולמים קנאים ומחרחרי מלחמה ובחורי ישיבה. לא היה שום סיכוי שאוכלוסייה זו תגדל. זו לא הייתה חברה מיישבת, בונה ומפתחת, אם כי תמיד רואה עצמה כיורשת של חלוצי חומה ומגדל. זו - the lunatic fringe - השוליים הלא כל כך שפויים של החברה הישראלית שבנתה לעצמה עולם דמיוני ואיש אינו מעז, עד היום, להעירם מחלומם: הרי הם משחקים את תפקיד אוהבי המולדת במציאותנו היבשה הרציונלית.

מיכאל קרפין לא קרא לילד בשמו ולא אמר בקול רם, שחזקה בארץ לא קונים בכסף ובתת מקלעים. מולדת לא מקימים חמש דקות מכפר-סבא.